

AU Aarhus/Herning

HA 6. SEMESTER

ERHVERVSRET

Skriftlig eksamen den 6. juni 2017

Varighed: 3 timer

Alle hjælpemidler er tilladt

Vejledende vægtning:

Opgave 1: 20%

Opgave 2: 40%

Opgave 3: 40%

Den angivne vægtning er vejledende og har alene til formål at angive, hvordan eksaminanderne kan disponere eksamenstiden.

Opgave 1 (20%)

1.1 Kan man pådrage sig erstatningsansvar for undladelser?

Undladelser kan også i visse tilfælde karakteriseres som culpøse, så svaret er ja. Eksempler: En grundejer undlader at gruse sit isglatte fortov. En entreprenør undlader - på et befærdet strøg - at afskærme en dyb udgravning i fortov eller vej.

1.2 Kan en 17-årig på egen hånd modtage en gave i form af et ubehæftet (gældfrit) parcelhus?

Svaret er nej, idet han herved vil påtage sig en fremtidig gældsforpligtelse til betaling af forsikringspræmie, skatter m.v. Mindreårige/umyndige kan ikke gyldigt påtage sig gældsforpligtelser.

1.3 Hvad forstås ved et fixkøb?

Jf. Kbl. § 21, stk. 2 betyder det, at køber har betinget sig levering til nøjagtig bestemt tid, således at enhver forsinkelse nu bliver væsentlig. Bemærk § 21, stk. 2 kan ikke anvendes i forbrugerkøb, jf. § 1a, stk. 3. Reglen om fixkøb har således størst betydning i civilkøbet, hvor enhver forsinkelse ikke er væsentlig, som i handelskøb, § 21, stk. 3.

1.4 Redegør for, i hvilke tilfælde en køber af løsøre kan hæve købet i henhold til den danske Købelov af 1906, når der kun foreligger uvæsentlige mangler.

Ved sælgers svigagtige adfærd. Samme regel gælder også ved forsinkelse, hvor sælger har udøvet svig.

Opgave 2 (40%)

I foråret 2017 skrev Carsten Bonde, der siden 1998 havde været indkøber hos solcellevirksomheden Sun Energy, til stålvirksomheden Pladt Industries. Bonde oplyste, at han var interesseret i at indgå en kontrakt angående løbende leveringer af stålkonstruktioner i de næste 3 år, og at Sun Energy ifølge kontrakten ville påtage sig en forpligtelse til at købe sit fulde behov for stålkonstruktioner fra Pladt Industries. Pladt Industries indvilligede i dette, og sammen udarbejdede parterne kontrakten, der ville få en estimeret værdi af ca. 30 mio. kr., hvilket begge parter betragtede som en høj kontraktsum.

Kontrakten blev underskrevet af Carsten Bonde for Sun Energy, men efter kontraktens indgåelse fandt Sun Energys administrerende direktør ud af, at Carsten Bonde havde indgået kontrakten uden tilladelse fra sin ledelse.

Der forelå heller ikke nogen generel bemyndigelse (hverken internt i Sun Energy eller kommunikeret til Pladt Industries), i henhold til hvilken Carsten Bonde havde tilladelse til at indgå sådanne kontrakter. Normalt blev disse indgået af personer i ledende stillinger i virksomheden, typisk Carsten Bondes nærmeste leders chef, der refererede til den administrerende direktør. Sun Energy gjorde derfor gældende over for Pladt Industries, at kontrakten ikke var bindende. Pladt Industries gik herefter til deres advokat og bad hende om at vurdere Sun Energys påstand.

2.1 Hvad bør advokaten svare?

RETTEVEJLEDNING

Opgaven lægger op til en vurdering af om Carsten Bonde havde stillingsfuldmagt til at indgå den konkrete kontrakt, jf. aftalelovens § 10, stk. 2.

Ved denne vurdering bør de studerende diskutere hvad der taler for og imod stillingsfuldmagten og i den forbindelse inddrage så mange af opgavens oplysninger som muligt.

Resultatet er ikke afgørende, men der er nok mest der taler for, at Carsten Bondes stillingsfuldmagt ikke rækker til at indgå en kontrakt som den pågældende.

Afhængig af det resultat der nås frem til, skal det afgøres, om kontrakten er bindende for Sun Energy eller ej.

I foråret 2017 købte Aarhus Fjernvarmeværk 4 solcelleanlæg af Sun Energy. Inden for det næste halve år skete der følgende med de 4 anlæg:

(1) Anlæg nr. 1 eksploderede pga. en fejlkonstruktion i anlæggets ledningsnet. Ud over skaderne på anlægget selv, beskadigede anlægget henholdsvis en maskine i fjernvarmeværket samt to personbiler ejet af nogle af værkets ansatte samt en personbil ejet af en person, der gæstede værket.

(2) Anlæg nr. 2 led af samme fejlkonstruktion i sit ledningsnet, men modsat anlæg nr. 1 smeltede anlæg nr. 2 delvist og måtte skrottes, dog uden at der skete skade på andet end anlægget.

(3) I anlæg nr. 3 brød et panel sammen, da dette var fremstillet af forkert materiale, hvorved nogle sensorer i anlægget blev ødelagt. Andet blev dog ikke beskadiget.

(4) I anlæg nr. 4 var en motor blevet udskiftet 3 uger efter installationen, og reservedelsmotoren havarede 2 uger efter sin installation i anlægget pga. en defekt plejlstang og beskadigede resten af anlægget. Andet blev ikke beskadiget.

Fjernvarmeværket syntes, det var en ret kompleks situation, så det kontaktede en advokat, som blev bedt om at redegøre for de 4 tilfælde, herunder navnlig efter hvilke regler tilfældene skulle håndteres.

Samtidigt blev advokaten bedt om at vurdere, om Aarhus Fjernvarmeværk kunne overdrage et evt. krav mod Sun Energy til sin bank, der ville udbetale et tiltrængt lån til varmeværket imod at få tiltransporteret det potentielle krav.

Ligeledes blev advokaten bedt om generelt at redegøre for, om der i dansk ret er køberetlige regler om, hvor længe man kan reklamere over mangler ved købt løsøre, og i så fald hvor sådanne regler findes, og hvilke tidsfrister de stipulerer.

2.2 Hvad bør advokaten svare?

RETTEVEJLEDNING

Opgaven vedrører tre hovedforhold. Dels sondringen mellem køberetten og produktansvarsretten, dels overdragelse af fordringer og endelig de køberetlige reklamationsregler.

Hvad angår problemerne med de fire solcelleanlæg omfatter det sondringen mellem køberetten og produktansvarsretten, nærmere bestemt spørgsmålet om, hvorvidt der er sket skade på "produktet" selv eller noget andet end "produktet" selv, jf. produktansvarslovens § 2, stk. 2, 2. pkt.

I tilfældet med anlæg nr. 1 er der sket skade på noget andet end anlægget selv, hvorfor der er tale om et produktansvarstilfælde i forhold til skaderne på maskinen og bilerne. Skaden på maskinen er en erhvervstingssskade og skal håndteres i henhold til de retspraksisudviklede regler om produktansvar, mens skaderne på bilerne er forbrugertingssskader og derfor omfattet af produktansvarsloven, jf. produktansvarslovens § 2, stk. 2, 1. pkt. Skaderne på selve anlægget er et køberetligt anliggende omfattet af købeloven.

I tilfældet med anlæg nr. 2 er der ikke sket skade på andet et produktet selv, hvorfor der foreligger en køberetlig mangel, jf. produktansvarslovens § 2, stk. 2, 2. pkt. modsætningsvis.

I tilfældet med anlæg nr. 3 er der ikke sket skade på andet et produktet selv, hvorfor der foreligger en køberetlig mangel, jf. produktansvarslovens § 2, stk. 2, 2. pkt. modsætningsvis. At komponenter i anlægget forvolder skade på andre komponenter i samme anlæg medfører ikke, at der er sket skade på "noget andet", da "produktet" er selve det samlede anlæg købt af skadelidte, hvori den skadevoldende komponent indgik ved købet.

I tilfældet med anlæg nr. 4 er der i modsætning til tilfældet med anlæg nr. 3 sket skade på "noget andet", idet "produktet" er den nye motor, der er indsat efter skadelidtes køb. Der er således tale om en produktsskade, der skal håndteres i henhold til de retspraksisudviklede regler om produktansvar, da der foreligger en erhvervstingssskade.

Hvad angår spørgsmålet om overdragelse af kravet mod Sun Energy bør det nævnes, at kravet mod Sun Energy er en fordring, og at Aarhus Fjernvarme er kreditor og således ønsker at foretage et kreditorskifte. Det bør videre anføres, at muligheden for kreditorskifte som klart udgangspunkt tilkommer kreditor, der således kan overdrage fordringen uden krav om Sun Energys samtykke.

Hvad angår spørgsmålet om reklamationsregler bør det nævnes, at disse fremgår af købelovens §§ 52 og 54, der vedrører handelskøb og civilkøb og stipulerer henholdsvis den abstrakte (straks i handelskøb og uden ugrundet ophold i civilkøb) og absolutte reklamationsfrist (2 år fra levering).

Det bør endvidere nævnes at reklamationsreglerne for forbrugerkøb følger af købelovens §§ 81 (abstrakt frist – reklamation inden rimelig tid (inden for 2 måneder er altid rimelig tid)) og 83 (2 år fra levering).

Det vil være et plus hvis de studerende inddrager købelovens § 53.

Da der spørges til reglerne i "dansk ret" bør reklamationsreglerne i medfør af CISG også nævnes. Her bør reklamationsreglerne i artikel 39 gennemgås.

Opgave 3 (40%)

Karl Larsen, som var uddannet automekaniker, havde siden 1973 drevet biludlejningsvirksomhed fra Aarhus. Virksomheden udviklede sig fra en spæd start med kun 3 biler til i dag med over 1000

biler, som lejes ud i Danmark, Norge, Sverige og Nordtyskland. Ved udgangen af regnskabsåret 2016 kunne han konstatere, at egenkapitalen nu var på den gode side af 600 millioner kroner.

I løbet af foråret 2017 løb Karl Larsen ind i følgende 3 mere eller mindre ubehagelige hændelser, både privat og i virksomheden:

Hændelse 1: Da Karl Larsen skulle på ferie i slutningen af juni, havde han den 27. maj bestilt to rejsebøger hos internetboghandlen SAKS-Bøger, Michelin Guide Tyskland 2017 og Michelin Guide Frankrig 2017.

Karl Larsen kunne via nettet følge, hvordan hans ordre blev ekspederet, og hvor langt pakken var kommet. Ifølge SAKS-Bøgers hjemmeside skulle pakkedistributøren have afleveret pakken på Karl Larsens adresse torsdag den 1. juni om natten. Karl Larsen fik også en mail fra pakkedistributøren DAO om, at pakken var afleveret 1. juni kl. 04.32.

Da Karl Larsen kl. 6.30 den 1. juni skulle hente morgenaviser i postkassen, havde han også regnet med at finde bøgerne fra SAKS-Bøger. Han ledte efter pakken ikke alene ved postkassen, men også i carporten og ved husets forskellige indgangsdøre. Uanset hvor meget han ledte, kunne han ikke finde en pakke fra SAKS-Bøger.

Sidst på dagen kontaktede Karl Larsen SAKS-Bøger og meddelte, at han ikke havde modtaget bøgerne, trods meddelelse fra både SAKS-Bøger og DAO. Den 2. juni meddelte SAKS-Bøger pr. mail, at DAO's bud havde hensat bøgerne ved postkassen, fordi pakken var for tyk til at gå i Karl Larsens postkasse.

Samme dag skrev Karl Larsen en mail til SAKS-Bøger og meddelte, at han ikke agtede at betale for de bortkomne bøger. Han modtog straks svar fra SAKS-Bøger, som oplyste, at Karl Larsen var forpligtet til at betale bøgernes pris + fragt i alt kr. 317,50.

3.1 Karl Larsen beder dig give et bud på den juridiske løsning af det opståede problem.

RETTEVEJLEDNING

Der er tale om et forbrugerkøb, Kbl. § 4a, ligesom der er tale om et genuskøb, § 3, og vedrørende leveringssted gælder Kbl. § 73, som i 2014 blev gjort præceptiv.

Levringsstedet er hos forbrugeren (Karl Larsen) eller dennes fuldmægtig, det vil sige, når varen er kommet i forbrugers besiddelse. Heraf følger, at sælgeren bærer risikoen for salgsgenstandens beskadigelse eller bortkomst, som her i opgaven sker under transporten. Bøgerne puttes ikke i postkassen, men henlægges på grunden, således at bøgerne er tilgængelige for alle.

§ 73 træder i stedet for §§ 10 og 11, og gælder altså præceptiv, selv om der her i opgaven er tale om en forsendelse uden for "pladsens" grænser.

Idet bøgerne ikke er kommet i køberens besiddelse - bøgerne er ej heller lagt i Karl Larsens postkasse - har levering ikke fundet sted, og det er således sælgeren, som bærer risikoen for bortkomsten, og køberen er derfor ikke forpligtet til at betale fakturaen på de kr. 317,50.

Havde DAO's bud kunnet putte bøgerne i Karl Larsens postkasse, ville levering have fundet sted og dermed også risikoovergang.

Hændelse 2: Selv om Karl Larsen nu er 76 år, møder han hver dag på hovedkontoret i Aarhus. Han var også mødt ind torsdag den 11. maj, hvor han blev vidne til følgende optrin.

Firmaets yngste kontorelev, Monica Svendsen, som var blevet ansat den 1. januar 2017, blev af kontorleder Yrsa Poulsen bedt om at lave formiddagskaffe til kontorets 8 ansatte, dække bord og hente rundstykker og morgenbrød hos bageren nede om hjørnet, fordi Hans Jensen, som havde været på kontoret i næsten 30 år, netop den dag fyldte 60 år.

Monica var ikke helt tilfreds med beskeden, men gik dog i gang med forberedelserne. Da hun skulle i gang med at lave kaffen, slog det åbenbart "klik" for Monica, for da hun skulle sætte koge kedlen på bordkomfuret, knaldede hun kedlen ned i den glaskeramiske plade med et brag med ordene: "Det er fandeme også for galt!"

Den glaskeramiske plade var totalt smadret, og hvad værre var, marmorbordpladen revnede også. Alt i alt skete der skader for godt 48.000,00 kr.

Karl Larsen, som ellers var kendt som en venlig og behagelig arbejdsgiver, udtalte straks, at han ville gøre Monica ansvarlig for den samlede skade.

3.2 Du bedes redegøre for, hvorledes retsstillingen er for begge parter.

RETTEVEJLEDNING

Problemet i denne delopgave er, hvorvidt en arbejdstager kan blive erstatningsansvarlig over for sin arbejdsgiver på grund af skadegørende handlinger, som ødelægger arbejdsgivers ejendom og eller løsøre, som i denne opgave.

EAL. § 23. stk. 3 fastslår, at den ansatte kan blive ansvarlig for skade i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, arbejdstagerens stilling og øvrige omstændigheder.

Hændelsen må henregnes til erstatning uden for kontrakt. Det må også lægges til grund, selv om der er tale om yngste kontorelev, at denne er over 15 år, hvorfor anvendelse af EAL. § 24 ikke kommer på tale.

Det skal derfor undersøges, hvorvidt alle 6 erstatningsbetingelser er opfyldte:

TAB: Der skal være lidt et tab, som kan opgøres i penge. Er klart opfyldt, idet skaderne er opgjort til godt kr. 48.000.

ANSVARSGRUNDLAG: Monica skal være ansvarlig. Ansvarsgrundlaget er culpa. Af EAL § 19, stk. 3 fremgår, at ansatte kun bør gøres erstatningsansvarlige, hvis de har handlet groft uagtsomt eller med forsæt. Der er næppe tvivl om, at Monicas handling må beskrives som groft uagtsomt og tættere på forsæt end på simpel uagtsomhed. Hun har altså handlet culpøst.

Jf. EAL. § 23, stk. 3 sammenholdt med § 23, stk. 1 skal hensyn også tages til skadevolders (den ansattes) stilling. Monica er yngste kontorelev, hvilket formilder ansvarsgrundlaget, men hendes

handling er hverdagsagtig og simpel, således at der ikke kan siges at være formildende omstændigheder. Monica har således handlet culpøst og er dermed ansvarlig.

Der er ikke i opgaven nævnt noget om, at arbejdsgiver skulle have tegnet en tingsforsikring. Skulle dette have været tilfældet, ville det være uden betydning for Monicas ansvar, fordi hendes handling er så grov, EAL. § 19.

KAUSALITET: Der er næppe tvivl om, at Monicas handling har været årsag til skaden. Altså foreligger der kausalitet.

ADÆKVANS: Er skaden påregnelig? Adækvanskravet anvendes til at afskære erstatningsansvar for atypiske eller fjerne følger af en i øvrigt ansvarspådragende adfærd. Med Monicas handling må det fastslås, at der i høj grad foreligger adækvans. En så voldsom handling vil efter al menneskelig erfaring kunne udløse skade.

EGEN SKYLD HOS SKADELIDTE: Intet i opgaven tilsiger, at Karl Larsen på nogen måde har indrettet køkkenet uhensigtsmæssigt eller på anden måde medvirket til skaden.

OBJEKTIVE ANSVARSFRIHEDSGRUNDE: Opgaven lægger ikke op til en diskussion af disse.

Hændelse 3: Karl Larsen var som nævnt uddannet automekaniker og havde fra 1966 til 1970 stået i lære hos VOLVO i Aarhus. Han blev udlært sammen med sin nuværende gode ven Alf Andersen, som driver et mindre autoværksted i Aarhus midtby.

Alf Andersen lånte i februar 2017 50.000 kr. af Karl Larsen til at holde guldbryllup for. Det blev aftalt, at Alf Andersen skulle tilbagebetale lånet den 1. juni 2017 uden rentetilskrivning. Alf Andersen underskrev herefter en erklæring, hvoraf det fremgik, at han forpligtede sig til at betale beløbet den 1. juni 2017.

I løbet af maj 2017 havde Alf Andersen på sit lille værksted repareret og serviceret 6 af Karl Larsens udlejningsbiler, og den samlede regning for dette, som blev fremsendt til Karl Larsen den 20. maj pr. mail, beløb sig pr. 19. maj 2017 til 38.000 kr. med forfaldstid 2. juni 2017.

Alf Andersen betalte ikke lånet på de 50.000 kr. den 1. juni, men erklærede, at han ville modregne, således at han fremsendte 12.000 kr. den 3. juni til fuld og endelig afgørelse.

Karl Larsen protesterede kraftigt herimod, først og fremmest fordi han havde overdraget fordringen ved gave til sit barnebarn i anledning af dennes fødselsdag den 13. maj 2017, og at det selvfølgelig var meningen, at barnebarnet skulle have 50.000 kr. og ikke kun 12.000 kr. Dette arrangement kendte Alf Andersen intet til og fastholdt retten til modregning.

3.3 Du bedes begrundet redegøre for, hvorledes retsstillingen er.

RETTEVEJLEDNING

Alf Andersens fordring på kr. 38.000 mod Karl Larsen er en simpel fordring. Det samme gælder vedrørende Karl Larsens fordring på kr. 50.000 mod Alf Andersen. På simple fordringer anvendes Gbl. Kapitel 1 (§§ 1- 10) analogt og kapitel 3 (§§26-31) analogt.

Alf Andersen ønsker at benytte sin fordring på Karl Larsen til modregning. Alf Andersen er således modregneren (det er ham, som ønsker at fremtvinge modregning), og hans fordring betegnes som modfordringen, mens Karl Larsen er skyldneren, selv om hans fordring (hovedfordringen) er den største.

Karl Larsen har den 13. maj overdraget hovedfordringen til sit barnebarn, som dermed er erhverver af hovedfordringen.

Spørgsmålet er herefter, om modfordringens kreditor (Alf Andersen) kan benytte denne fordring til modregning i hovedfordringen, efter at denne er overdraget.

Dette spørgsmål besvares af Gbl. § 28 analogt. Modregning kan ske, medmindre modfordringen af modregneren er erhvervet, efter at han fik kundskab eller formodning om, at hovedkravet var overdraget til barnebarnet. Alf Andersen kender intet til denne overdragelse, idet overdragelsen ikke er blevet denuntieret over for Alf Andersen.

Alf Andersen kan kun modregne, hvis modfordringen er forfalden til betaling. Modregningserklæring afgives 1. juni, mens forfaldstid indtræder 2. juni. § 28 stiller det yderligere krav, at modfordringen skal forfalde til betaling senest samtidig med hovedfordringen. Idet hovedfordringen forfalder til betaling 1. juni, mens modfordringen først forfalder til betaling 2. juni er modregning således udelukket.